

ניוזלטר למעסיקים – הוראות חדשות של רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא משיכה מוקדמת של כספי פנסיה

עדכוני לקוחות

בשבועות האחרונים פורסמו הוראות חדשות של רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "רשות שוק ההון") שנועדו להתמודד עם תופעה מדאגה של שידול עובדים למשיכה מוקדמת כספים מהחיסכון הפנסיוני שלהם, לפני המועד ובניגוד לתכלית החיסכון.

לצד הפגיעה הישירה בעובד, מדובר בנושא בעל השלכות מעשיות גם עבור מעסיקים, במיוחד במקרים שבהם מוגשות בקשות למשיכת כספים תוך כדי תקופת העבודה, לעיתים ללא ידיעת המעסיק ולעיתים על בסיס מצגים או מסמכים מזוייפים "בשם המעסיק".

אבחנה חשובה בין שני סוגי החסכונות שעובדים נוטים למשוך במשיכה מוקדמת

חשוב לחדד את ההבחנה בין שני רכיבים שונים של החיסכון הפנסיוני, שלעיתים נתפסים בטעות כמקשה אחת:

• **כספי התגמולים:** אלו הם כספי רכיב ההפקדה החודשית בגין הפנסיה עצמה, אשר משיכתם המוקדמת לפני גיל פרישה, אפשרית במקרים מסוימים מבחינה תפעולית והיא לשיקול דעתו של העמית החוסך, אך כרוכה בהשלכות כבדות משקל כמו: חיוב במס בשיעור מרבי, פגיעה בחיסכון הפנסיוני, פגיעה אפשרית בכיסויים הביטוחיים והקטנת הקצבה העתידית. ברוב המקרים ההמלצה לעובדים היא להימנע ממשיכה מוקדמת ולשמור על רצף החיסכון הפנסיוני, אולם משיכת התגמולים היא בראש ובראשונה החלטה של העובד ושל בלבד, הגם שהיא בעלת השלכות פנסיוניות ומיסויות משמעותיות.

• **כספי הפיצויים:** אלו הם כספי רכיב ההפקדה החודשית בגין פיצויי הפיטורים, אשר כלל אינם מיועדים למשיכה במהלך תקופת העבודה, אלא רק כאשר הסתיימו יחסי העבודה ובנסיבות שבהן התגבשה זכאות כדן. בנוסף, ההמלצה לעובדים במקרה של מעבר בין מעסיקים היא לא למשוך את כספי הפיצויים אלא להמשיך ולחסוך אותם על מנת להגדיל את החיסכון הפנסיוני כולו. לכן, כאשר מעסיק נתקל בבקשה למשיכת רכיב הפיצויים, עליו לנקוט משנה זהירות נוכח חשש ממשי לכך שאין מדובר בפעולה תקינה, ובמקרים מסוימים אף לחשש שהעובד או מי מטעמו הציגו מצגים כוזבים המעידים על סיום העסקה פיקטיבי או עשו שימוש במסמכים הנחזים להיות מאושרים על ידי המעסיק שלא כדן.

מה קבעה רשות שוק ההון?

עיקר ההוראות מופנות לגופי החיסכון הפנסיוני המוסדיים, במסגרתן הממונה על שוק ההון הורה לגופים המוסדיים לנקוט צעדים אקטיביים לפני אישור בקשות למשיכה מוקדמת של כספי פנסיה. ההוראות צפויות להיכנס לתוקף בתוך כשלושה חודשים (ספטמבר 2026), ומטרתן לוודא כי המשיכה נעשית ביוזמת העמית, מתוך הבנה מלאה של השלכותיה, ולא בעקבות הטעיה, התחזות או מרמה. בין היתר, ההוראות כוללות:

בדיקת תקינות ואמינות הבקשה - הגוף המוסדי יידרש לוודא כי הבקשה הוגשה כדן, כי פרטיה נכונים וכי היא נתמכת

במסמכים מהימנים.

בדיקת ניתוק יחסי עבודה בפועל - במקרים שבהם משיכת הכספים מותנית בסיום העסקה, יידרש הגוף המוסדי לוודא שאכן התקיים ניתוק יחסי עבודה אותנטי בין העובד/העמית למעסיק, וזאת בין היתר באמצעות "בדיקת ניתוק יחסי עבודה". בהתאם להוראות, על הגוף המוסדי לבדוק כי אכן נותקו היחסים בפועל בין המעסיק לעמית (למשל באמצעות דיווח המעסיק על עזיבת עבודה בממשק המעסיקים).

אימות מסמכים רשמיים - כאשר הבקשה מבוססת על אישורים או מסמכים רשמיים, יידרש אימות מול מקורות מוסמכים, כדי לצמצם חשש לזיוף או להצגת מידע כוזב.

פנייה יזומה לעמית - לפני ביצוע משיכה שלא כדין, יידרש הגוף המוסדי ליצור קשר עם העמית, לפרט בפניו את ההשלכות הכלכליות והפנסיוניות של המהלך, ולקבל את אישורו המפורש לאחר שהבין את משמעותו.

למה זה חשוב גם למעסיקים?

מהניסיון בשטח עולה כי עובדים נחשפים יותר ויותר לפניות מגורמים חיצוניים המציעים "לאתר כספים אבודים" או "לשחרר פיצויים" במהירות. לא אחת, העובד אינו מודע לכך שמשיכה מוקדמת עלולה לגרום:

- חיוב במס בשיעור גבוה
- פגיעה בלתי הפיכה בחיסכון הפנסיוני
- פגיעה בכיסויים ביטוחיים
- הקטנת הקצבה העתידית לאחר הפרישה
- ובמקרים מסוימים המשיכה כלל לא חוקית ועשויה להיות גם תוך הטעיית העובד.

מנקודת מבטו של המעסיק, בקשות כאלה עשויות לעורר גם שאלות בדבר טענות עתידיות לחוסרים בהפקדות לקופה, אופן הצגת נסיבות ההעסקה, קיומו או היעדרו של ניתוק יחסי עבודה, וכן הצורך בבקרה על דיווחים הנמסרים לגופים המוסדיים.

מניסיונו, במקרים חריגים עשויים גורמים כאלו ואחרים לזייף את חתימת המעסיק על מסמכים הנדרשים לצורך שחרור הכספים, באופן שעלול לחייב אף הגשת תלונה למשטרה ו/או דיווח לרשויות המס.

מה מומלץ למעסיקים לעשות כבר עכשיו?

- לוודא כי הדיווחים לממשקי המעסיקים מעודכנים, מדויקים ועקביים.
- לחדד בקרב מחלקות שכר ומשאבי אנוש את הרגישות לבקשות חריגות הנוגעות לכספי פנסיה ופיצויים.
- לשקול ריענון נהלים פנימיים ביחס למסמכי סיום העסקה (פורמט רשמי קבוע וחתום), שחרור כספים ודיווחים לגופים המוסדיים.

בשורה התחתונה

ההוראות החדשות משקפות מעבר מגישה הצהרתית לאכיפה מעשית, ומטילות על הגופים המוסדיים אחריות מוגברת לבדיקת בקשות משיכה מוקדמת. עבור מעסיקים, זהו איתות חשוב לבחון את ממשקי העבודה הפנימיים והחיצוניים בתחום הפנסיוני, ולהיערך בהתאם. נמשיך לעקוב ולעדכן בהתפתחויות ובהשלכות המעשיות עבור מעסיקים.

עדכון זה נועד לספק מידע כללי ותמציתי בלבד. הוא אינו מהווה ניתוח מלא או שלם של הסוגיות הנידונות, אינו מהווה חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו.

אנשי קשר

עירית אלמן
שותפה

רוני שרון אבירם
שותפה

מיכאל איילון
שותף